

EGY XVII. SZÁZADI MAGYAR KÖNYVNYOMTATÓ EMLÉKEZETE.

Közli: SCHÖNHERR GYULA.

A hazai könyvnyomtatás multja oly fontos fejezetét képezi régi műveltségünk történetének, hogy annak minden egyes, még oly csekély adata is méltán vonja magára teljes figyelmünket. Ily látszólag jelentéktelen, de valójában mégis kulturtörténeti érdekekkel bíró adatokat kívánunk közzétenni a következő két levélben, melyek a XVII. századbeli Erdély egy érdemes nyomdászára, *Veresegyházi Szentyel Mihályra* vonatkoznak. Szentyel Mihály, Apafi Mihály fejedelem udvari könyvnyomtatója, kitől Szabó Károly 1669-től 1683-ig 79 magyar és 20 latin nyomdaterméket sorol fel, 1668. szeptember 27-én állott a fejedelem szolgálatába. Konvenczióját a «Magyar Könyv-Szemle» 1880. folyamának vegyesei közt találjuk ismertetve. Adataink egyike, a könyvnyomtatónak Váradi Mihály nagybányai főbíróhoz intézett levele, magánviszonyaira vet némi világot. E levél, melynek eredetije Nagybánya város levéltárában (*Acta, post nm. 36. 1669.*) őriztetik, 1669. szept. 2-án kelt, s következőkép hangzik :

«Minden lelki és testi jókkal lássa Isten uram kegyelmedet. Becsületes uram, csak ez dolog felől kelletik kegyelmedet mint uramat ez kis irásom által búsitanom, mivelhogy házam népének szükségesképpen ott kin kellett maradni, kérem alázatosan becsületes uram kegyelmedet, hogy ha Vásárhelyi János még meg nem fizetett volna, hivatná uram kegyelmed és fizettetné meg vélle most a feleségem ott lévén, ne halasztaná ő kegyelme mégis tovább; melyet ha kegyelmed cselekednék becsületes uram, én is

minden időben megigyekezném kegyelmednek szolgálni, mint becsületes uramnak. Ezek után az úrnak lelke lakozzék kegyelmeddel. Claudiopoli, anno 69. die 2. Septembris. Kegyelmed szolgálatára mindenkoron kész *Veresegyházi Sz. Mihály mp.*»

Kivül: «Nemzetes Váradi Mihály uramnak, szabad királyi Bánya városának főbirájának, nekem becsületes uramnak adassék.»

Szentyel Mihálynak meglehetősen sűrű összeköttetése volt Nagybányával. A nagybányaiak, ha valamit akartak nyomtatni, hozzá fordultak. Így Eszéki István nagybányai iskolamester Rythmusokkal való szent beszélgetése (1669. Szabó K. I. 1086. sz.), valamint Nánási István prédikációi (Szű titka. 1670. U. o. I. 1103. sz.) és Enyedi István Disputatio Theologica czimű latin munkája. (1681. uo. II. 1484. sz.) mind a kolozsvári műhelyből kerültek ki, s hogy a város könyvszükségleteit is Szentyel útján fedezte, az nagyon valószínű. — A levélben említett Vásárhelyi-féle tartozás is hihetőleg ily üzleti összeköttetésből eredt, s Szentyel Mihály felhasználja az alkalmat, midőn felesége Nagybányán időzik, hogy e tartozást behajtsa. Minő sikerrel, a levél hátán olvasható feljegyzés tanúsítja: «Megfizetett Vásárhelyi János Veres Egyházi Mihály uramnak szent Mártonnap sokadalomkor. 69.»

A másik, 1670. szept. 11-én kelt levél, melyet a Magyar Nemzeti Múzeum levéltárának minilisei közül adunk, a nyomdásznak a fejedelemmel kötött konvencziójához szolgálhat kiegészítésül:

«Michael Apafi dei gracia princeps Transilvaniae partium regni Hungariae dominus ac Siculorum comes.

Egregie fidelis nobis dilecte, salutem et gratiam nostram. Colosvárat lakó nemes és vitézlő *Veresegyházi Mihály könyvnyomtató* hívünknek esztendőre való fele fizetését és tavalyi esztendőre restantiában levő húsz forint fizetését hűségged által deputáltuk megadatni, — minek okáért kegyelmesen és igen serio parancsoljuk ez commissiónk mellett, requiráltatván megírt hívüktől, hűségged azon fizetését adgya meg, több parancsolatunkat róla nem várván; ezen commissiónkat megtartván, ratiojába acceptáltatik. Secus non facturus. Datum in possessione Bonczida, die 11. 7-bris, anno 1670. *M. Apafi mp.*» *Kivül:* «Egregio Petro Köblös de Nagy-Enyed, proventuum tricesimae nostrae Colosvariensis administratori etc. fideli nobis dilecto.»

Hogy a fejedelmi parancsnak gyors fogantja lón, arról Szentyel Mihálynak a levél hátlapján olvasható sajátkezű sorai tanuskodnak :

«Anno 1670. die 15. Septembris leváltom ez commissiomra conventiom szerént nemzetes Köblös Péter uramtúl fl. 95 id est kilenczvenöt forintokat, melyről ő kegyelmét quictalom. In Colosvar. Én Veresegyházi Szentyel Mihály typographus mp.»